

for, er det vanskelige finansielle Spørgsmaal, som Finansministeren indtrængende beskæftigede sig med, da han forelagde Finansforslaget og anmeldte Statsregnskabet for det foregaaende Aar. Jeg skal ikke gennemgaa Tallene, thi jeg kan i den Henseende henholde mig til de Udtalelser, som faldt fra Finansministeren, og finder det urigtigt at spille Tiden med Gentagelser. Til at afbøde Manglerne ved de bestaaende Forhold, til at skaffe Balance pegede Finansministeren paa to Veje, dels en Forøgelse af Statens Indtægter og dels Besparelser. Hvad Spørgsmaalet om en Forøgelse af Statens Indtægter angaar, kan jeg i det væsentlige henholde mig til Finansministerens Udtalelser og skal ikke udtale mig ret længe derom. Ogsaa jeg tror, at vi maa unde Finansministeren og derved hele Ministeriet en passende Tid til at se Forholdene an og navnlig til at afvente den angaaende Finansloven nedsatte Kommissions Betænkning. Jeg tror, at Finansministeren har set rigtigt i, at de ny Skattelove, navnlig vedrørende de indirekte Skatter, endnu ikke have virket tilstrækkelig længe til, at man med Bestemthed kan sige, hvorledes Resultatet endelig vil blive.

Hvad Spørgsmaalet om Sparsommelighed angaar, vil jeg sige, at vi jo alle i Teorien ere enige om at spare. Alle Mennesker og specielt alle Rigsdagsmænd ere enige om dette. Der er ikke Tale om, at nogen vil staa op og gøre sig til Talsmand for det modsatte. Alle er enige om, at der bør spares, men naar det kommer til Stykket, bliver Vanskelighederne i Regelen saa store, at Sparsommeligheden ikke er til at praktisere. Saaledes, er jeg bange for, vil det ogsaa meget let gaa nu. Navnlig er det overordentlig vanskeligt at indskrænke de Fornødenheder, man en Gang har vænnet sig til. Det er vanskeligt i det private Liv for en Mand eller en Kvinde at indskrænke de Fornødenheder, som de have gjort sig, og det samme gælder Staten. Det vil f. Eks. være vanskeligt at afskaffe en Række Tog paa Statsbanerne. At det vil lade sig gøre, tror jeg ikke meget paa, Befolkningen vil kræve disse Tog, vil kræve de sædvanlige Bekvemmeligheder, som den er vant til. Derfor mener jeg, at denne Besparelsesanke, som vi alle have, og de Bestræbelser, som vi alle i denne Henseende ønsker at gøre, væsentligst skulle rettes paa ikke at skabe os nye Udgifter, førend vi have Raad til at dække dem. I de Aar, hvor Pengene flød rigelig ind i Statskassen, var dette ikke saa vanskeligt at praktisere. Da

kunde man af de ordinære aarlige Indtægter tillade sig at afholde Udgifter, som strengt taget ikke kunde regnes for at være ordinære, aarlige løbende Udgifter. Vi have saaledes i en lang Række Aar afholdt en Række Bygningsudgifter, meget ekstraordinære Udgifter. Vi have haft Raad dertil og have kunnet dække dem, og saa er der ikke noget at sige dertil. Vi have bygget en hel Række Postbygninger, Telegrafbygninger, Toldbygninger, og vi have bygget Rigsarkiv, Righospital, vi bygge paa Christiansborg Slot, og en hel Række andre saadanne store Foretagender have vi taget op, og det har der ikke været noget at indvende imod. Men naar de vanskelige Tider komme, og de ere komne, da kunne saadanne Byggetogtagender skydes ud. Ikke de, der ere paa begyndte, de skulle selvfølgelig gøres færdige, men nye Foretagender kan man som Regel skyde ud. Man kan godt hjælpe sig i længere Tid med de gamle Bygninger, naar man ikke har Raad til at bygge nye.

I den Retning kan Sparsommelighed øves, og der bør den øves. Derimod bør den ikke og kan i Virkeligheden ikke overfor Udgifter, der flyde af organisatoriske Love, eller saakaldte sociale Love. Her er et Spørgsmaal, som jeg antager, at Rigsdagen allerede i denne Samling vil komme til at beskæftige sig med, og hvis det ikke sker i denne Samling, saa dog hurtigst muligt. Det er Spørgsmaalet om Forsørgelse af fattige, helt eller delvis forældreløse Børn. For uægte Børns Vedkommende er Spørgsmaalet delvis løst ved Alimentsloven, den tvungne Inddrivelse af Alimentsbidrag, men for ægtefødte Børns Vedkommende staar Spørgsmaalet aabent endnu, og tager man sig af disse Børn, saa er Spørgsmaalet om Enker og Enkemænd, som vi have beskæftiget os med her, løst med det samme. Hvorledes man vil løse denne Opgave, skal jeg ikke udtale mig om ved denne Lejlighed — det er formentlig heller ikke Stedet her ved Finanslovens første Behandling, men det er en Opgave, som man ikke ved at henvise til de vanskelige Tider kan skyde fra sig.

Det tredje Omraade, jeg vil opholde mig lidt ved, er det, vi af større Sager behandlede sidst her paa Rigsdagen, nemlig Valgkredsordningen. Der er vist Enighed i alle Partier om, at dette Spørgsmaal nu skal løses, at Tilstanden ikke kan vedblive at være saaledes, som den er, men at vi maa have en Valgkredsordning, som giver en ganske anderledes retfærdig Repræsen-

tation for hele Vælgerfolket end den nuværende. Dernæst er der sikkert ogsaa Enighed om, hvad vi foreslog sidst, at udvide Valgretten til 25 Aars Alderen *og give Kvinder Valgret*. I alt Fald hos det overvejende Tal af Tingets Medlemmer er der sikkert Enighed derom. Den Fremgangsmaade, vi foreslog her, og som blev vedtagen, har nu faaet Tilslutning ved Valgene. Det kan ikke nytte, at nogen lukker Øjnene derfor og mener, at man kan gaa frem ad andre Veje end den, som Flertallet af Vælgerne i Virkeligheden sluttede sig til. Den Fremgangsmaade, som den nuværende Konseilspræsident da var Ordfører for, har faaet Tilslutning ved Valgene, og jeg gaar ud fra, det er Ministeriets Mening at fortsætte ad den Vej, som saaledes er anvist. Jeg tror ogsaa, det er den rigtige, thi man naar ikke frem til andre virkelige Reforme paa Forfatningslivets Omraade, før man faar Folketinget saaledes indrettet, at det fra alle Sider anerkendes som et tro Udtryk for Folket. Først da tror jeg, der bliver nogen Kraft og nogen Saft i de Krav, som stilles hernede.

Saa har jeg ikke mange Ord at tilføje. Jeg skal byde Ministeriet Velkommen til dette Arbejde, og det gør jeg med Glæde, thi jeg er overbevist om, at Ministeriet føler det som sin Opgave og Pligt at træde i Spidsen for det Arbejde, som nu staar for, som Venstre har vedkendt sig i en Aarrække, og som findes paa vort Program af September 1909, hvilket Program er en Fortsættelse og en Uddybning af Programmet af 26. Januar 1905, der atter hviler paa Venstres Arbejde i Aarene fra 1895. Det glæder mig, at den højtærede Konseilspræsident paa Ministeriets Vegne tydeligt har udtalt i Sommer, at han stod paa dette Program og vilde arbejde for dets Gennemførelse. Han har udtalt det ikke alene i en snævrere Kreds, men ogsaa offentlig paa politiske Møder. Derfor kan jeg med Glæde byde Ministeriet Velkommen, og jeg kan sige til Ministeriet, at jeg tror, der er gode Betingelser for, at det Arbejde, som nu ligger for, kan lykkes. Der er gode Betingelser for at faa Arbejdsfred. Den store Sag, som har voldt meg en Splid i en Menneskealder, er afgjort. Den er afgjort paa en Maade, som i Virkeligheden hindrer, at der tages Kamp op om den. Det vil ikke lykkes nogen, selv om han har den største Lyst dertil, at rejse en Kamp om Forsvarssvagen mere. Det vil kun føre til brændte Fingre for vedkommende. Og den anden Sag, som særlig har været